

Utrikesutskottets betänkande

1981/82: 11

om erkännande av och bistånd till Kampuchea

Motionen

I motion 1980/81:201 av Lars Werner m. fl. (vpk) föreslås i yrkande 1 att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om att fulla diplomatiska förbindelser etableras med Kampucheas regering.

Yrkande 2 i samma motion har behandlats i UU 1980/81:20.

Bakgrund

När utskottet för ett år sedan behandlade frågan om diplomatiska förbindelser med Kampuchea (UU 1980/81:8) redovisade utskottet skälen till att svenska regeringen – i likhet med en rad andra jämförbara länders regeringar – ansåg att ingen regim kunde anses representera Kampuchea.

I Kampuchea gör fortfarande två konkurrerande regimer anspråk på att vara landets legitima företrädare: Heng Samrin-regimen i Phnom Penh och Pol Pot-regimen. Ingen av dessa båda kan sägas utöva effektiv kontroll över hela landet. Heng Samrin-regimen behärskar den utan jämförelse största delen av Kampuchea men gör det med hjälp av betydande vietnamesiska truppstyrkor. Pol Pot-regimen som får utländskt materiellt stöd har alltså sitt huvudsakliga fäste i landets nordvästra del. Mindre områden i landets västra delar uppges därtill vara kontrollerade av Son Sanns s. k. khmer serei, som står i opposition till Heng Samrin men även till Pol Pot.

Heng Samrin-regimen erkänns som Kampucheas regering av öststaterna och ett mindre antal u-länder, i allt ca 35 länder. Det indiska erkännandet av Heng Samrin förra året har inte lett till någon efterföljd bland den alliansfria rörelsens övriga medlemmar.

Vid röstningen i det pågående mötet med FN:s generalförsamling om fullmaktskommitténs rapport avvisades ett vietnamesiskt förslag om att icke erkänna Pol Pot-regimens fullmakter med 77 röster mot 37. Sverige och 30 andra länder avstod från att rösta, varmed vi markerade att vi inte kan stödja någondera regimens anspråk på att få företräda Kampuchea i FN. Rösterna fördelade sig på likartat sätt förra året. Efter voteringen antogs fullmaktskommitténs sammantagna rapport över medlemsländernas fullmakter utan omröstning, vilket samtidigt innebär ett godkännande av Pol Pots fullmakt att representera Kampuchea i FN.

Sverige har för sin del i generalförsamlingen ställt frågan huruvida FN:s fortsatta accept av Pol Pot-regimen som företrädare för Kampuchea inte kunde anses vara ett hinder för en lösning på Kampuchea-problemet.

I juli 1981 hölls en internationell konferens i FN:s regi om Kampuchea. Ockupationsmakten Vietnam och Sovjetunionen m. fl. öststater deltog inte. Vid konferensen antogs utan omröstning en deklaration som bl. a. krävde att alla främmande trupper skulle dra sig tillbaka från Kampuchea. Vidare bekräftades det kampuchéanska folkets rätt att självt bestämma sin egen framtid utan inblandning utifrån. Sverige stödde denna deklaration. Konferensen har emellertid inte lett till någon lösning på Kampuchea-frågan.

I syfte att samla oppositionen mot Heng Samrin-regimen och åstadkomma ett mer trovärdigt alternativ till denna, än enbart Pol Pot kan utgöra, har med stöd av Kina och Asean-länderna vissa kontakter tagits mellan Pol Pot-gruppen, Kampuchéas förre ledare Sihanouk och ledaren för de icke-kommunistiska khmererna, Son Sann. Dessa trepartskontakter tycks emellertid inte hittills ha givit något resultat.

Utskottet

Utskottet avstyrkte för ett år sedan ett yrkande om diplomatiska förbindelser med Kampuchea. Sedan dess har enligt utskottets uppfattning förhållandena i Kampuchea inte förändrats på sådant sätt att Sverige bör erkänna någondera regimen som företrädare för Kampuchéas folk. Följaktligen saknas också förutsättningar för att upprätta diplomatiska förbindelser med Heng Samrin-regimen. Yrkande 1 i motionen avstyrks således.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår yrkande 1 i motion 1980/81:201.

Stockholm den 17 november 1981

På utrikesutskottets vägnar

ALLAN HERNELIUS

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Allan Hernelius (m), Sture Palm (s), Linnea Hörlén (fp), Olle Göransson (s), Ingrid Sundberg (m), Mats Hellström (s), Sture Ericson (s), Jan Bergqvist (s), Sture Korpås (c), Maj-Lis Lööw (s), Jörgen Ullenhag (fp), Sten Sture Paterson (m), Anita Modin (s) och Anders Ljunggren (c).